Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 19 september 2019*

”Begäran om förhandsavgörande – Social trygghet för migrerande arbetstagare – Förordning (EEG) nr 1408/71 – Artikel 13 – Tillämplig lagstiftning – Person bosatt i en medlemsstat som omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EEG) nr 1408/71 – Förmåner från ålderspensionssystemet eller barnbidrag – Bosättningsmedlemsstat och anställningsmedlemsstat – Avslag”

I de förenade målen C-95/18 och C-96/18,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna), av den 2 februari 2018, som inkom till domstolen den 9 februari 2018, i målen

Sociale Verzekeringsbank

mot

F. van den Berg (C-95/18),

H. D. Giesen (C-95/18),

C. E. Franzen (C-96/18),

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Vilaras samt domarna K. Jürimäe (referent), D. Šváby, S. Rodin och N. Piçarra,

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: förste handläggaren M. Ferreira,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 23 januari 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Sociale Verzekeringsbank, genom H. van der Most och N. Abdoelbasier,

– F. van den Berg, genom E. C. Spiering,

* Rättegångsspråk: nederländska.

– Nederländernas regering, genom M. K. Bulterman, M.H. S. Gijzen och L. Noort, samtliga i egenskap av ombud,

– Tjeckiens regering, genom M. Smolek, J. Pavliš och J. Vláčil, samtliga i egenskap av ombud,

– Sveriges regering, genom A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren och A. Alriksson, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom M. van Beek och D. Martin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 26 mars 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 45 och 48 FEUF, samt artiklarna 13 och 17 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, 1971, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 57, och rättelse i EGT L 323, 1996, s. 38), i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1992/2006 av den 18 december 2006 (EUT L 392, 2006, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71).

2 Respektive begäran har framställts i mål mellan Sociale Verzekeringsbank (socialförsäkringskassan, Nederländerna) (nedan kallad SVB), å ena sidan, och F. van den Berg, H. D. Giesen och C. E. Franzen, å andra sidan. Målen rör de beslut varigenom SVB minskade F. van den Bergs ålderspension och H. D. Giesens partnertillägg, samt nekade C. E. Franzen barnbidrag.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Första, fjärde till sjätte och åttonde till elfte skälen i förordning nr 1408/71 har följande lydelse:

”Bestämmelser om samordning av nationell lagstiftning om social trygghet ingår i den fria rörligheten för personer och bör bidra till förbättring av deras levnadsstandard och anställningsförhållanden.

…

Man bör ta hänsyn till särdragen i varje nationell lagstiftning för social trygghet och endast utarbeta ett samordningssystem.

Inom ramen för denna samordning skall man inom [Unionen] i de olika medlemsstaternas nationella lagstiftning garantera lika behandling av arbetande som är medborgare i medlemsstaterna samt av deras medförsäkrade och efterlevande.

Bestämmelserna om samordning skall säkerställa att arbetande som flyttar inom [Unionen], samt deras medförsäkrade och efterlevande, bibehåller de rättigheter och förmåner som de har förvärvat eller håller på att förvär[v]a.

…

Det är lämpligt att anställda och egenföretagare som flyttar inom [Unionen] omfattas av en medlemsstats sociala trygghetsystem, så att man undviker kumulering genom flera medlemsstaters tillämpliga lagstiftning och de komplikationer som följer av detta.

Det är viktigt att man så långt det är möjligt begränsar antalet och räckvidden av de fall i vilka, som undantag från den allmänna regeln, en arbetande samtidigt omfattas av två medlemsstaters lagstiftning.

För att på bästa sätt säkerställa lika behandling av alla arbetande som är verksamma på en medlemsstats territorium är det lämpligt att man fastställer att den lagstiftning som är tillämplig som allmän regel skall vara lagstiftningen i den medlemsstat på vars territorium den berörda personen utöver sin verksamhet som anställd eller egenföretagare.

Man bör göra undantag från denna allmänna regel i särskilda situationer då ett annat kriterium för anslutning är berättigat.”

4 I artikel 1 i förordningen föreskrivs följande:

”I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) *Anställda* respektive *egenföretagare*:
   i) den som är försäkrad, obligatoriskt eller genom en frivillig fortsättningsförsäkring, mot en eller flera av de risker som täcks av grenarna i ett system för social trygghet för anställda eller egenföretagare eller genom ett särskilt system för offentligt anställda,
   ii) den som är obligatoriskt försäkrad mot en eller flera av de risker som täcks av de grenar av social trygghet som behandlas i denna förordning, enligt ett system för social trygghet för samtliga invånare eller för hela den förvärvsarbetande befolkningen, förutsatt att personen

      – kan identifieras som anställd eller egenföretagare genom det sätt på vilket systemet administreras eller finansieras,

      eller

      – om dessa kriterier inte uppfylls, är försäkrad mot någon annan risk som anges i bilaga I enligt ett system för anställda eller egenföretagare, eller enligt ett system som avses i punkt iii, antingen obligatoriskt eller genom frivillig fortsättningsförsäkring, eller, där inget sådant system finns i den berörda medlemsstaten, följer den definition som anges i bilaga I.

…”

5 I artikel 2.1 i förordningen, som har rubriken ”Personkrets”, föreskrivs följande:

”Denna förordning skall gälla anställda, egenföretagare och studerande som omfattas eller har omfattats av lagstiftningen i en eller flera medlemsstater och som är medborgare i en medlemsstat eller är statslösa eller flyktingar bosatta inom en medlemsstats territorium samt deras familjemedlemmar och efterlevande.”

6 Artikel 4.1 i samma förordning har följande lydelse:

”Denna förordning gäller all lagstiftning om följande grenar av social trygghet:

a) Förmåner vid sjukdom och moderskap.

b) Förmåner vid invaliditet, även sådana som är avsedda att bevara eller förbättra förvärvsförmågan.

c) Förmåner vid ålderdom.

d) Förmåner till efterlevande.

e) Förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetssjukdomar.

f) Dödsfallsersättningar.

g) Förmåner vid arbetslöshet.

h) Familjeförmåner.”

7 Artikel 13 i förordning nr 1408/71 ingår i avdelning II i förordningen, som har rubriken ”Bestämmande av tillämplig lagstiftning”. I den artikeln föreskrivs följande:

”1. Om något annat inte följer av artiklarna 14 c och 14 f skall personer för vilka denna förordning gäller omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat. Denna lagstiftning skall bestämmas enligt bestämmelserna i denna avdelning.

2. Om något annat inte följer av artikel 14–17 gäller följande:

a) Den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium skall omfattas av denna medlemsstats lagstiftning, även om han är bosatt inom en annan medlemsstats territorium eller om det företag eller den person som han är anställd hos har sitt säte eller är bosatt inom en annan medlemsstats territorium.

…

f) Den för vilken lagstiftningen i en medlemsstat upphör att gälla utan att lagstiftningen i en annan medlemsstat blir tillämplig på honom enligt någon av reglerna i föregående punkter eller enligt något undantag eller någon särskild bestämmelse i artikel 14[–]17 skall omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat inom vars territorium han är bosatt uteslutande enligt bestämmelserna i den lagstiftningen.”

8 I artikel 17 i samma förordning föreskrivs följande:

”Två eller flera medlemsstater, dessa staters behöriga myndigheter eller de organ som utses av dessa myndigheter kan komma överens om undantag från bestämmelserna i artikel 13–16 till förmån för vissa grupper av personer eller för vissa personer.”

Nederländsk rätt

AOW

9 Enligt artikel 2 i Algemene Ouderdomswet (lagen om allmän ålderspensionsförsäkring) av den 31 maj 1956 1956 (Stb. 1956, nr 281, nedan kallad AOW) ska den som är bosatt i Nederländerna anses som invånare i denna lags mening.

10 I artikel 3.1 AOW föreskrivs att en persons bosättningsort ska avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

11 I artikel 6.1 a AOW föreskrivs att den som ännu inte har uppnått pensionsåldern och som är invånare i landet ska omfattas av försäkringen enligt lagens bestämmelser. I artikel 6.3 AOW preciseras att genom undantag från punkterna 1 och 2 kan personkretsen som omfattas av försäkringen utvidgas eller inskränkas genom eller med stöd av förvaltningsrättsliga föreskrifter.

12 Genom lag av den 29 april 1998 (Stb. 1998, nr 267) infördes artikel 6a i AOW, vilken var tillämplig med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 1989, med följande lydelse:

”I förekommande fall, genom undantag från vad som stadgas i artikel 6 AOW och i de bestämmelser som antagits på grundval av den artikeln,

a) ska den vars försäkringsskydd enligt denna lag följer av tillämpningen av bestämmelser i ett fördrag eller ett beslut av en folkrättslig organisation betraktas som försäkringstagare,

b) ska den som enligt ett fördrag eller ett beslut av en folkrättslig organisation omfattas av en annan stats lagstiftning inte betraktas som försäkringstagare.”

13 I artikel 13.1 a AOW föreskrivs att pensionsbeloppen ska sänkas med 2 procent för varje kalenderår som den pensionsberättigade efter 15 års ålder men före 65 års ålder inte har omfattats av försäkringen.

14 I artikel 13.2 a AOW föreskrivs att bruttotillägget ska sänkas med 2 procent för varje kalenderår som den pensionsberättigades make/maka, efter det att den pensionsberättigade fyllt 15 år men innan den pensionsberättigade fyllt 65 år, inte har omfattats av försäkringen.

15 Enligt artikel 45.1 första meningen AOW, i dess lydelse per den 1 april 1985, hade försäkringstagare och före detta försäkringstagare i de fall, på de villkor och med tillämpning av den taxa som fastställs genom förvaltningsrättsliga föreskrifter, rätt att betala avgifter för perioder efter det att de fyllt 15 år men innan de fyllt 65 år, under vilka de inte omfattas eller inte har omfattats av försäkringen.

16 Enligt samma bestämmelse, i dess lydelse per den 1 januari 1990, har försäkringstagare och före detta försäkringstagare i de fall, på de villkor och med tillämpning av den taxa som fastställs genom eller med stöd av förvaltningsrättsliga föreskrifter, rätt att teckna en frivillig försäkring för perioder efter det att de fyllt 15 år men innan de fyllt 65 år, under vilka de inte omfattas eller inte har omfattats av försäkringen.

AKW

17 Artiklarna 2 och 3.1 i Algemene Kinderbijslagwet (den allmänna lagen om barnbidrag) av den 26 april 1962 (Stb. 1962, nr 160) (nedan kallad AKW) har ett innehåll som motsvarar det i artiklarna 2 och 3.1 AOW.

18 Enligt artikel 6.1 a AKW ska den som är invånare i landet omfattas av försäkringen enligt lagens bestämmelser.

19 I artikel 6a led b AKW, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet, föreskrivs att i förekommande fall, genom undantag från vad som stadgas i artikel 6 AKW och i de bestämmelser som antagits på grundval av den artikeln, ska den som enligt ett fördrag eller ett beslut av en folkrättslig organisation omfattas av en annan stats lagstiftning inte betraktas som försäkringstagare.

Förordningen om utvidgning och inskränkning av den personkrets som omfattas av socialförsäkringen

20 Under den period som är i fråga i de nationella målen antogs flera versioner av Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen (förordningen om utvidgning och inskränkning av den personkrets som omfattas av socialförsäkringen) efter varandra med stöd av artikel 6.3 AOW och artikel 6.3 AKW. Följaktligen var förordningen av den 19 oktober 1976 (Stb. 557) (nedan kallad BUB 1976), förordningen av den 3 maj 1989 (Stb. 164) (nedan kallad BUB 1989) och förordningen av den 24 december 1998 (Stb. 746) (nedan kallad BUB 1999) tillämpliga på de i de nationella målen aktuella omständigheterna.

21 Enligt artikel 2.1 a BUB 1976 ska en invånare, som utanför Nederländerna är anställd och med avseende på detta arbete är försäkrad enligt en i det land där han eller hon arbetar tillämplig lagstiftning om förmåner vid ålderdom och dödsfall och om barnbidrag, inte betraktas som ”försäkringstagare” i den mening som avses i bland annat AOW.

22 Efter det att BUB 1976 ersatts av BUB 1989, föreskrevs det i artikel 10.1 BUB 1989, i den lydelse som var tillämplig den 1 juli 1989–1 januari 1992, att ”socialförsäkringen inte omfattar invånare som uteslutande arbetar utanför Nederländerna”. Avseende perioden den 1 januari 1992–1 januari 1997, angavs i samma bestämmelse i BUB 1989 att ”socialförsäkringen inte omfattar invånare som under en sammanhängande period på minst tre månader uteslutande arbetar utanför Nederländerna”. Enligt den lydelse som var tillämplig den 1 januari 1997–1 januari 1999, föreskrevs det i artikel 10.1 BUB 1989 att ”socialförsäkringen inte omfattar invånare som under en sammanhängande period på minst tre månader uteslutande arbetar utanför Nederländerna, såvida inte arbetet utförs inom ramen för ett anställningsförhållande med en arbetsgivare som är bosatt eller har sitt säte i Nederländerna”.

23 Den 1 januari 1999 ersattes BUB 1989 av BUB 1999. I artikel 12 BUB 1999 föreskrivs att ”socialförsäkringen inte omfattar personer som bor i Nederländerna och som under en sammanhängande period på minst tre månader uteslutande arbetar utanför Nederländerna, såvida inte arbetet utförs uteslutande inom ramen för ett anställningsförhållande med en arbetsgivare som är bosatt eller har sitt säte i Nederländerna”.

24 Både BUB 1989 och BUB 1999 innehöll en skälighetsklausul, nämligen i artikel 25 respektive artikel 24, enligt vilken SVB hade befogenhet att i vissa fall avvika från andra bestämmelser i förordningen för att motverka orimliga resultat av mycket allvarligt slag som kan följa av försäkringsplikt eller utestängning från försäkringen med stöd av den aktuella förordningen (BUB 1989) eller underlåta att tillämpa bestämmelser i förordningen eller avvika från dessa, i den mån en tillämpning, med beaktande av betydelsen av utvidgningen och inskränkningen av den personkrets som omfattas av försäkringen, leder till ett orimligt resultat av mycket allvarligt slag, som enbart följer av försäkringsplikt eller utestängning från försäkringen med stöd av den aktuella förordningen (BUB 1999).

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

25 Motparterna i de nationella målen är samtliga nederländska medborgare och bosatta i Nederländerna.

Mål C-95/18

26 H.D. Giesens maka arbetade i Tyskland först under år 1970, därefter som ”*geringfügig Beschäftigte*” (person som utför arbete i ringa omfattning) under perioden den 19 maj 1988–12 maj 1993. Hon var bland annat expedit i en klädaffär och arbetade ett begränsat antal timmar per månad, vilka inte fick överskrida två eller tre dagar per månad, enligt ett avtal om tillfälligt arbete.

27 Den 22 september 2006 ingav H.D. Giesen en ansökan om ålderspension och om partnertillägg med stöd av AOW, vilken SVB biföll genom beslut av den 3 oktober 2007. Partnertillägget sänktes dock med 16 procent på grund av att H.D. Giesens maka, under den period då hon hade arbetat i Tyskland, inte var försäkrad enligt systemet för social trygghet i Nederländerna. H.D. Giesen begärde omprövning av detta beslut, i den del det avsåg sänkningen av tillägget. Genom beslut av den 20 maj 2008 vidhöll SVB vid omprövning sitt beslut.

28 Genom dom av den 13 oktober 2008 avslog Rechtbank Roermond (Domstolen i Roermond, Nederländerna) H.D. Giesens överklagande av det beslutet.

29 F. van den Berg arbetade i Tyskland under korta perioder från den 25 juni 1972–24 juli 1972 och den 1 januari 1990–31 december 1994. Eftersom hans inkomst var för obetydlig blev han aldrig skyldig att erlägga socialförsäkringsavgifter i Tyskland. Den 17 januari 2008 ansökte F. van den Berg om ålderspension med stöd av AOW. Genom beslut av den 1 augusti 2008 beviljade SVB honom sådan ålderspension, men pensionsbeloppet sänktes med 14 procent på grund av att F. van den Berg under mer än sju år hade stått utanför Nederländernas socialförsäkringssystem. F. van den Bergs begärde omprövning av det beslutet. Genom beslut av den 25 november 2008 ändrades beslutet delvis och sänkningen fastställdes till 10 procent.

30 Genom dom av den 19 oktober 2009 avslog Rechtbank Maastricht (Domstolen i Maastricht, Nederländerna) överklagandet av beslutet av den 25 november 2008.

Mål C-96/18

31 C.E. Franzen uppbar barnbidrag i Nederländerna med stöd av AKW för sin dotter, född år 1995, som hon hade ensam vårdnad om. I november 2002 meddelade hon SVB att hon sedan den 1 januari 2001 arbetade i Tyskland som hårfrisörska 20 timmar i veckan. Eftersom C.E. Franzens inkomster från detta arbete var obetydliga, var hon obligatoriskt ansluten endast till Unfallversicherung (det tyska lagstadgade försäkringssystemet för olycksfall i arbetet), utan att ha tillgång till något av de andra tyska systemen för social trygghet. Den 25 februari 2003 beslutade SVB att dra in barnbidraget från och med den 1 oktober 2002.

32 C.E. Franzen begärde genom skrivelse av den 21 september 2003, med stöd av artikel 24 BUB 1999 att hennes utestängning från socialförsäkringsskyddet skulle upphöra. Genom beslut av den 15 mars 2004 avslog SVB denna begäran på grund av att C.E. Franzen varken var försäkrad enligt unionsrätten eller enligt bestämmelser i nederländsk rätt. SVB har emellertid angett att den vid delgivningen av nämnda beslut föreslog att C.E. Franzen skulle ansöka vid behöriga tyska myndigheter om att uteslutande omfattas av tillämplig nederländsk lagstiftning enligt artikel 17 i förordning nr 1408/71. C.E. Franzen har enligt SVB inte vidtagit några åtgärder med anledning av detta förslag.

33 Den 30 januari 2006 ingav C.E. Franzen en ny ansökan om barnbidrag, vilken SVB biföll genom beslut av den 27 mars 2006, från och med det första kvartalet år 2006.

34 Genom skrivelse av den 5 juni 2007 ansökte C.E. Franzen om att hon skulle beviljas barnbidrag från och med det fjärde kvartalet år 2002. I beslut av den 5 juli 2007 konstaterade SVB att C.E. Franzen från och med det första kvartalet 2006 inte längre hade rätt till barnbidrag, men SVB beslutade att inte återkräva de felaktigt utbetalade beloppen. C.E. Franzen begärde omprövning av detta beslut. Genom beslut av den 16 november 2007 vidhöll SVB vid omprövning beslutet av den 5 juli 2007 och hennes ansökan av den 5 juni 2007 avslogs.

35 Den 6 februari 2008, medan C.E. Franzens överklagande av sistnämnda beslut fortfarande var anhängigt vid Rechtbank Maastricht (Domstolen i Maastricht, Nederländerna), fattade SVB ett nytt beslut genom vilket skälen i beslutet av den 16 november 2007 ändrades. I det nya beslutet angavs att

ansökningarna om barnbidrag hade avslagits på grund av att det framgick av artikel 13.2 i förordning nr 1408/71 att enbart tysk lagstiftning var tillämplig på C.E. Franzen, vilket således uteslöt en tillämpning av de nederländska socialförsäkringarna.

36 Genom dom av den 5 augusti 2008 avslog Rechtbank Maastricht (Domstolen i Maastricht) C.E. Franzens överklaganden av SVB:s beslut av den 16 november 2007 och den 6 februari 2008.

Överväganden som är gemensamma för de tre målen

37 F. van den Berg, H.D. Giesen och C.E. Franzen överklagade de domar som meddelats av Rechtbank Maastricht (Domstolen i Maastricht) respektive Rechtbank Roermond (Domstolen i Roermond) till Centrale Raad van Beroep (Appellationsdomstolen för social- och förvaltningsrättsliga mål, Nederländerna). Centrale Raad van Beroep (Appellationsdomstolen för social- och förvaltningsrättsliga mål) beslutade att vilandeförklara målen och ställa tolkningsfrågor till EU-domstolen om tolkningen av artikel 13 i förordning nr 1408/71 och artiklarna 45 och 48 FEUF för att få klarhet i huruvida unionsrätten utgjorde hinder för att, under de perioder som var i fråga i de nationella målen, utesluta F. van den Berg, H.D. Giesen och C.E. Franzen från det nederländska systemet för social trygghet.

38 Genom dom av den 23 april 2015 i målet Franzen m.fl. (C-382/13, EU:C:2015:261), beslutade domstolen följande. Artikel 13.2 a i förordning nr 1408/71, jämförd med artikel 13.1, skulle tolkas så, att den under sådana omständigheter som de i de nationella målen inte utgör hinder för att en migrerande arbetstagare som omfattas av lagstiftningen i den medlemsstat där vederbörande är anställd med stöd av nationell lagstiftning i bosättningsstaten uppbär förmåner från ålderspensionssystemet eller barnbidrag i bosättningsstaten.

39 Den 6 juni 2016 meddelade Centrale Raad van Beroep (Appellationsdomstolen för social- och förvaltningsrättsliga mål) två domar, en avseende F. van den Berg och H.D. Giesen och en avseende C.E. Franzen, i vilka den, med hänsyn till domen av den 23 april 2015, Franzen m.fl. (C-382/13, EU:C:2015:261), och under sådana omständigheter som de som var aktuella för F. van den Berg, H.D. Giesen och C.E. Franzen, fastställde att ett undantag från principen om en enda tillämplig lagstiftning i fråga om social trygghet, vilken följer av artikel 13 i förordning nr 1408/71, kunde godtas. Nämnda domstol tillämpade således de skälighetsklausuler som föreskrivs i artikel 25 BUB 1989 och i artikel 24 BUB 1999 för att underlåta att tillämpa artikel 6a led b AOW och artikel 6a led b AKW och biföll klagandenas överklaganden i de båda målen.

40 SVB överklagade de domar som meddelats av Centrale Raad van Beroep (Appellationsdomstolen för social- och förvaltningsrättsliga mål) till Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna) som är den hänskjutande domstolen i de båda aktuella målen.

41 Den hänskjutande domstolen anser att det, mot bakgrund av domen av den 23 april 2015, Franzen m.fl., (C-382/13, EU:C:2015:261), inte är möjligt att utan något rimligt tvivel besvara frågan huruvida unionsrätten, under sådana omständigheter som de i de nationella målen, inte endast gör det möjligt utan framför allt kräver att en nationell lagstiftning, enligt vilken en invånare i Nederländerna inte omfattas av den allmänna socialförsäkringen i nämnda medlemsstat om vederbörande arbetar i en annan medlemsstat och enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 omfattas av lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstaten, inte ska tillämpas.

42 Mot denna bakgrund beslutade Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna) att vilandeförklara målen C-95/18 och C-96/18 och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

– I mål C-95/18:

”1) a) Ska artiklarna 45 FEUF och 48 FEUF tolkas så, att de i sådana situationer som de förevarande utgör hinder för nationella bestämmelser som artikel 6a b AOW? Denna bestämmelse medför att en invånare i Nederländerna inte omfattas av den allmänna socialförsäkringen i bosättningsstaten om vederbörande arbetar i en annan medlemsstat och enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 omfattas av anställningsstatens lagstiftning om social trygghet. De aktuella situationerna utmärks av att de berörda personerna enligt anställningsstatens lagstiftning inte har rätt till ålderspension på grund av att de endast i ringa omfattning utarbetat där.

b) Är det av betydelse för svaret på fråga 1 a att en invånare i en stat som enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 inte är behörig bosättningsstat inte är skyldig att betala en avgift till det allmänna socialförsäkringssystemet i bosättningsstaten? Under de perioder en sådan invånare arbetar i en annan medlemsstat omfattas vederbörande emellertid enligt [denna artikel 13] endast av anställningsstatens system för social trygghet, och i en sådan situation föreskrivs inte heller i den nationella nederländska lagstiftningen en avgiftsskyldighet.

2) Är det av betydelse för svaret på fråga 1 att det fanns en möjlighet för de berörda personerna att teckna en frivillig försäkring enligt AOW eller att det fanns en möjlighet för dem att begära att SVB skulle sluta en sådan överenskommelse som avses i artikel 17 i förordning nr 1408/71?

3) Utgör artikel 13 i förordning nr 1408/71 hinder för att en person som H.D. Giesens maka – som före den 1 januari 1989 enbart mot bakgrund av den nationella lagstiftningen i bosättningsstaten Nederländerna var försäkrad genom AOW – förvärvar rätt till förmåner vid ålderdom på grundval av denna försäkring för de perioder hon på grund av sitt arbete i en annan medlemsstat enligt ovannämnda bestämmelse omfattades av lagstiftningen i anställningsmedlemsstaten? Eller ska rätten till en förmån enligt AOW anses utgöra en sådan rätt till förmåner som i den nationella lagstiftningen inte är beroende av villkor om anställning eller försäkring i den mening som avses i domen [av den 20 maj 2008, Bosmann, (C-352/06, EU:C:2008:290)], så att resonemanget i den domen kan tillämpas i hennes fall?”

– I mål C-96/18:

”1) Ska artiklarna 45 FEUF och 48 FEUF tolkas så, att de i en sådan situation som den i målet vid den nationella domstolen utgör hinder för en nationell bestämmelse som artikel 6a och b AOW? Denna bestämmelse medför att en invånare i Nederländerna inte omfattas av den allmänna socialförsäkringen i bosättningsstaten om vederbörande arbetar i en annan medlemsstat och enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 omfattas av anställningsstatens lagstiftning om social trygghet. Den aktuella situationen utmärks av att den berörda personen enligt anställningsstatens lagstiftning inte har rätt till barnbidrag på grund av att hon endast i ringa omfattning utfört arbete där.

2) Är det av betydelse för svaret på ovannämnda fråga att det fanns en möjlighet för den berörda personen att begära att SVB skulle sluta en sådan överenskommelse som avses i artikel 17 i förordning nr 1408/71?”

43 Domstolens ordförande har genom beslut av den 12 mars 2018 förenat målen C-95/18 och C-96/18 vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet samt domen.

Prövning av tolkningsfrågorna

Huruvida begäran om förhandsavgörande i mål C-95/18 kan tas upp till prövning

44 F. van den Berg har i sitt yttrande hävdat att begäran om förhandsavgörande i målet C-95/18 inte kan tas upp till prövning på grund av att ett överklagande till Hoge Raad der Nederlanden (Högsta domstolen, Nederländerna) endast kan avse ett begränsat antal uppräknade bestämmelser, bland vilka artikel 6a AOW inte återfinns. Den hänskjutande domstolen borde därför inte ha prövat målet i sak och den är således inte behörig att hänskjuta tolkningsfrågorna till EU-domstolen.

45 Det ska i detta avseende erinras om att det uteslutande ankommer på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts avser tolkningen av en unionsrättslig regel (dom av den 10 december 2018, Wightman m.fl., C-621/18, EU:C:2018:999, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

46 Av detta följer att frågor som rör unionsrätten presumeras vara relevanta. En tolknings- eller giltighetsfråga från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av en unionsregel inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 10 december 2018, Wightman m.fl., C-621/18, EU:C:2018:999, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

47 I detta avseende framgår det av EU-domstolens fasta praxis att det i det förfarande som föreskrivs i artikel 267 FEUF inte ankommer på EU-domstolen att pröva huruvida beslutet om hänskjutande fattats i överensstämmelse med nationella bestämmelser om domstolarnas organisation och domstolsförfaranden (dom av den 16 juni 2015, Gauweiler m.fl., C-62/14, EU:C:2015:400, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

48 F. van den Bergs argument räcker således inte för att kullkasta den presumtion om relevans som det hänvisats till i punkt 46 ovan. Härav följer att begäran om förhandsavgörande i mål C-95/18 kan tas upp till prövning.

Den första och den andra frågan i målen C-95/18 och C-96/18

49 Den hänskjutande domstolen har ställt den första och den andra frågan i målen C-95/18 och C-96/18, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artiklarna 45 och 48 FEUF ska tolkas så, att de utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken en migrerande arbetstagare, som är bosatt i den medlemsstaten och som omfattas av lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där arbetstagaren är anställd, inte omfattas av den allmänna socialförsäkringen i bosättningsmedlemsstaten i kraft av artikel 13 i förordning nr 1408/71, även om lagstiftningen i anställningsmedlemsstaten inte ger arbetstagaren någon rätt till ålderspension eller barnbidrag.

50 För att besvara dessa frågor ska det erinras om att det i avdelning II i förordning nr 1408/71, i syfte att säkerställa fri rörlighet för arbetstagare inom unionen och samtidigt iaktta principen om likabehandling av alla arbetstagare med avseende på medlemsstaternas olika lagstiftningar, infördes ett samordningssystem för att bestämma vilken eller vilka lagar som ska tillämpas på anställda och egenföretagare som under olika omständigheter utövar sin rätt till fri rörlighet. Detta fullständiga system av lagvalsregler får i princip som verkan att lagstiftaren i varje medlemsstat undandras

behörigheten att efter eget skön fastställa omfattningen av och villkoren för tillämpningen av den nationella lagstiftningen, både i fråga om den personkrets på vilken den är tillämplig och i fråga om dess territoriella tillämpningsområde (dom av den 26 februari 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, punkterna 34 och 35 där angiven rättspraxis).

51 I detta sammanhang föreskrivs i artikel 13.1 i förordning nr 1408/71, i vilken allmänna regler för bestämmande av tillämplig lagstiftning fastställs, att personer för vilka denna förordning gäller omfattas av lagstiftningen i endast en medlemsstat, vilket således – med förbehåll för de fall som föreskrivs i artikel 14 c och 14 f – utesluter alla möjligheter att kombinera flera nationella lagstiftningar under en och samma period (dom av den 26 februari 2015, de Ruyter, C-623/13, EU:C:2015:123, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

52 Principen om en enda tillämplig lagstiftning kommer till konkret uttryck i artikel 13 i förordning nr 1408/71. Den definieras i punkt 1 i den artikeln och i punkt 2 i samma artikel preciseras att den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium ska omfattas av denna medlemsstats lagstiftning, även om han eller hon är bosatt inom en annan medlemsstats territorium.

53 Principen om en enda tillämplig lagstiftning innebär emellertid inte att en medlemsstat som inte är behörig enligt bestämmelserna i avdelning II i förordning nr 1408/71 inte har rätt att, under vissa villkor, bevilja en migrerande arbetstagare familjeförmåner eller ålderspension med tillämpning av nationell rätt. Förordning nr 1408/71 är nämligen inte avsedd att hindra en persons bosättningsmedlemsstat från att med tillämpning av nationell lagstiftning bevilja en sådan person familjeförmåner eller förmåner vid ålderdom, även om nämnda person enligt artikel 13.2 a i nämnda förordning omfattas av den medlemsstats lagstiftning, i vilken personen är anställd för arbete (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 april 2015, Franzen m.fl., C-382/13, EU:C:2015:261, punkterna 58–61 och där angiven rättspraxis).

54 Den hänskjutande domstolen har angett att den tillämpliga nederländska lagstiftningen i målen vid den nationella domstolen utesluter att en person som är bosatt inom landet är ansluten till det nationella systemet för social trygghet när vederbörande arbetar i en annan medlemsstat. Enligt den domstolen föreskrivs det inte heller i denna lagstiftning någon möjlighet att inte tillämpa denna regel, eftersom de skälighetsklausuler som föreskrivs i BUB 1989 och BUB 1999 inte kan tillämpas under omständigheterna i de nationella målen. Enligt den hänskjutande domstolen kan en person i en sådan situation som den som är i fråga i de nationella målen inte omfattas av den möjlighet att göra undantag från principen om en enda tillämplig lagstiftning som har fastställts i EU-domstolens praxis.

55 Detta sammanhang kännetecknas även av att de migrerande arbetstagarna i förevarande fall inte har haft rätt till några sociala förmåner enligt lagstiftningen i anställningsmedlemsstaten som är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71.

56 Enligt domstolens fasta praxis har bestämmelserna i EUF-fördraget om fri rörlighet för personer visserligen till syfte att underlätta för unionsmedborgarna att utöva all slags yrkesverksamhet inom unionen och utgör hinder för åtgärder som kan missgynna dessa medborgare när de önskar utöva verksamhet i en annan medlemsstat än deras ursprungsmedlemsstat. Unionens primärrätt kan emellertid inte garantera att en arbetstagares flytt från sin ursprungsmedlemsstat till en annan medlemsstat är konsekvensneutral vad avser social trygghet, eftersom en sådan flytt, mot bakgrund av de skillnader som förekommer mellan medlemsstaternas system och lagstiftning på området, kan vara mer eller mindre fördelaktig eller ofördelaktig för den berörda personen i detta avseende (se, för ett liknande resonemang, dom av den 18 juli 2017, Erzberger, C-566/15, EU:C:2017:562, punkterna 33 och 34 och där angiven rättspraxis).

57 Artikel 45 FEUF utgör hinder för varje nationell åtgärd som kan göra det svårare eller mindre attraktivt för unionsmedborgarna att utöva den grundläggande rättigheten till fri rörlighet som garanteras enligt denna artikel. Artikel 45 FEUF ger emellertid inte en arbetstagare som flyttar från sin

ursprungsmedlemsstat till en annan medlemsstat någon rätt att i värdmedlemsstaten göra gällande att vederbörande ska ha rätt till samma socialförsäkringsskydd som vederbörande hade i ursprungsmedlemsstaten enligt den statens nationella lagstiftning (se, analogt, dom av den 18 juli 2017, Erzberger, C-566/15, EU:C:2017:562, punkterna 33 och 35).

58 Artikel 45 FEUF ska vidare inte tolkas så, att den ger en migrerande arbetstagare rätt att i bosättningsmedlemsstaten göra anspråk på samma socialförsäkringsskydd som nämnda arbetstagare skulle ha haft om vederbörande arbetade i den medlemsstaten, när personen i fråga arbetar i en annan medlemsstat och inte omfattas av ett sådant skydd enligt lagstiftningen i den medlemsstat som är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71.

59 I artikel 48 FEUF föreskrivs vidare ett system för att samordna medlemsstaternas lagstiftningar, inte för att harmonisera dem. Skillnaderna i fråga om innehåll och förfarande mellan de sociala trygghetssystemen i var och en av medlemsstaterna, och följaktligen mellan rättigheterna för de personer som är anslutna till dem, berörs således inte av denna bestämmelse, utan varje medlemsstat är behörig att i sin lagstiftning, med iakttagande av unionsrätten, föreskriva de villkor som ska gälla för beviljande av förmåner inom ett system för social trygghet (dom av den 12 juni 2012, Hudzinski och Wawrzyniak, C-611/10 och C-612/10, EU:C:2012:339, punkt 42).

60 Att tolka artikel 48 FEUF på så sätt, att den ålägger en medlemsstat som inte är behörig, att ge en migrerande arbetstagare som är anställd i en annan medlemsstat ett socialförsäkringsskydd under sådana omständigheter som de i de nationella målen, skulle innebära ett ifrågasättande av det system för samordning av medlemsstaternas lagstiftningar i fråga om social trygghet, vilket har kommit till konkret uttryck genom principen om en enda tillämplig lagstiftning, som föreskrivs i artikel 13 i förordning nr 1408/71.

61 En sådan tolkning skulle nämligen riskera att rubba den balans som har införts genom EUF-fördraget, eftersom en sådan skyldighet, i sådana situationer som de som är i fråga i de nationella målen, kan leda till att endast lagstiftningen i den medlemsstat som erbjuder det mest förmånliga socialförsäkringsskyddet tillämpas. Ett sådant anknytningskriterium skulle emellertid vara särskilt svårt att tillämpa med hänsyn till det stora antalet potentiella förmåner som omfattas av de olika grenarna av social trygghet, vilka räknas upp i artikel 4.1 i förordning nr 1408/71.

62 En sådan lösning skulle dessutom kunna rubba den ekonomiska balansen i det sociala trygghetssystemet i den medlemsstat som erbjuder det mest förmånliga socialförsäkringsskyddet.

63 Det framgår av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat i sina beslut att begära förhandsavgörande att den omständigheten att de migrerande arbetstagare som är parter i de nationella målen inte omfattas av socialförsäkringsskyddet under de perioder då de har arbetat utanför bosättningsmedlemsstaten endast följer av att lagstiftningen i den medlemsstat som är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 har tillämpats. Innehållet i de nationella lagstiftningarna i fråga om social trygghet är inte föremål för tillnärmning, vare sig på grundval av bestämmelserna i EUF-fördraget eller i förordning nr 1408/71.

64 Artiklarna 45 och 48 FEUF kan således inte tolkas så, att de, under sådana omständigheter som de som är aktuella i de nationella målen ålägger bosättningsmedlemsstaten att bevilja sociala förmåner till en migrerande arbetstagare när denne inte har rätt till sådana förmåner enligt lagstiftningen i anställningsmedlemsstaten som är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71.

65 Det ska emellertid erinras om att två medlemsstater enligt artikel 17 i förordning nr 1408/71 har möjlighet att komma överens om undantag från principen om en enda tillämplig lagstiftning till förmån för vissa personkategorier eller vissa personer. Denna möjlighet är av särskilt intresse i de fall då, såsom i fallet med parterna i målen vid den nationella domstolen, den tillämpliga lagstiftningen i

anställningsmedlemsstaten inte ger en migrerande arbetstagare någon rätt till ålderspension eller barnbidrag, trots att nämnda arbetstagare skulle ha haft rätt till sådana förmåner om vederbörande hade stannat kvar i bosättningsstaten utan att ha något arbete.

66 Mot denna bakgrund ska artiklarna 45 och 48 FEUF tolkas så, att de inte utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken en migrerande arbetstagare, som är bosatt i den medlemsstaten och som omfattas av lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där arbetstagaren är anställd, inte omfattas av den allmänna socialförsäkringen i bosättningsmedlemsstaten i kraft av artikel 13 i förordning nr 1408/71, även om lagstiftningen i anställningsmedlemsstaten inte ger arbetstagaren någon rätt till ålderspension eller barnbidrag.

Den tredje frågan i mål C-95/18

67 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan i mål C-95/18 för att få klarhet i huruvida artikel 13 i förordning nr 1408/71 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en medlemsstat, i vilken en migrerande arbetstagare är bosatt och som inte är behörig enligt denna artikel, uppställer som villkor för att en sådan migrerande arbetstagare ska beviljas rätt till ålderspension, att vederbörande är försäkrad, vilket innebär erläggande av obligatoriska avgifter.

68 Det ska i detta avseende erinras om att även om den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium, enligt artikel 13.2 a i förordning nr 1408/71, omfattas av denna medlemsstats lagstiftning trots att vederbörande är bosatt inom en annan medlemsstats territorium, avser förordningen nämligen inte att hindra bosättningsstaten från att med tillämpning av nationell lagstiftning bevilja en sådan person en social förmån såsom ålderspension (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 maj 2008, Bosmann, C-352/06, EU:C:2008:290, punkt 31).

69 I domen av den 20 maj 2008, Bosmann (C-352/06, EU:C:2008:290, punkt 32) hänvisade domstolen till domen av den 12 juni 1986, Ten Holder (302/84, EU:C:1986:242) och domen av den 10 juli 1986, Luijten (60/85, EU:C:1986:307), och preciserade följande: Med beaktande av de specifika omständigheterna i dessa mål, vilka skiljer sig från omständigheterna i de aktuella nationella målen, går det följaktligen inte att på grundval av dessa domar utesluta att en medlemsstat, som inte är behörig medlemsstat och som inte uppställer villkor om anställning eller försäkring för rätten till en familjeförmån, kan bevilja en person som bor i landet en sådan familjeförmån, eftersom ett sådant beviljande faktiskt är möjligt enligt den nationella lagstiftningen.

70 Genom att anse att en medlemsstat som inte är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71, inte får göra rätten till en familjeförmån beroende av ett krav på försäkring, har domstolen således endast uttryckt principen om en enda tillämplig lagstiftning såsom den ska tillämpas i fråga om migrerande arbetstagare. Det föreskrivs nämligen i artikel 13.2 a i förordning nr 1408/71 att den som är anställd för arbete inom en medlemsstats territorium ska omfattas av denna medlemsstats lagstiftning, även om vederbörande är bosatt inom en annan medlemsstats territorium. Av detta följer att den medlemsstat där den migrerande arbetstagaren är bosatt, i enlighet med principen om en enda tillämplig lagstiftning, inte kan kräva att denna arbetstagare ska vara försäkrad utan att ifrågasätta det system för samordning som föreskrivs i artikel 48 FEUF.

71 Att ålägga en medlemsstat som inte är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 en sådan försäkringsplikt, som medför betalning av avgifter, skulle innebära att en migrerande arbetstagare riskerade att åläggas att betala in avgifter till systemen för social trygghet i två olika medlemsstater, vilket skulle strida mot principen om en enda tillämplig lagstiftning som unionslagstiftaren har velat införa.

72 Den omständigheten att en medlemsstat som inte är behörig enligt artikel 13 i förordning nr 1408/71 inte får göra rätten till en familjeförmån beroende av ett krav på försäkring ska emellertid inte förstås på så sätt att varje form av anslutning av en migrerande arbetstagare till den medlemsstatens system för social trygghet är förbjuden. Bosättningsmedlemsstaten kan nämligen på grundval av ett annat anknytningskriterium än arbete eller försäkring bevilja sociala förmåner, bland annat förmåner vid ålderdom, till en person som är bosatt inom medlemsstaten, om ett sådant beviljande faktiskt är möjligt enligt den nationella lagstiftningen.

73 Det framgår av begäran om förhandsavgörande i mål C-95/18 att H.D. Giesens maka, i enlighet med den nationella lagstiftning som var tillämplig under den period som är aktuell i det nationella målet, var försäkrad enligt AOW såsom invånare i Nederländerna under denna period. Det anknytningskriterium som fastställts i denna lagstiftning var således den migrerande arbetstagarens bosättningsort.

74 Vid den muntliga förhandlingen uppgav emellertid den nederländska regeringen att det skulle ha krävts betalning av avgifter för att erhålla förmåner vid ålderdom och att det, vid tidpunkten för omständigheterna i mål C-95/18, inte räckte att endast bosättningsvillkoret var uppfyllt för att erhålla sådana förmåner. Det ankommer således på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida H.D. Giesens maka vid tidpunkten för omständigheterna i mål C-95/18 och oberoende av en skyldighet att erlägga avgifter, hade rätt till förmåner vid ålderdom.

75 Det ska vidare preciseras att det framgår av domstolens praxis att artiklarna 45 och 48 FEUF, liksom förordning nr 1408/71, vilken antagits för att genomföra dessa artiklar, bland annat har till syfte att förhindra att en arbetstagare som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet utan sakliga skäl missgynnas i förhållande till en arbetstagare som endast har utövat förvärvsverksamhet i en enda medlemsstat (dom av den 12 juni 2012, Hudzinski och Wawrzyniak, C-611/10 och C-612/10, EU:C:2012:339, punkt 80 och där angiven rättspraxis).

76 Detta skulle emellertid vara fallet om den aktuella nationella lagstiftningen innebär att en migrerande arbetstagare missgynnas i förhållande till de arbetstagare som utövar hela sin förvärvsverksamhet i den medlemsstat där den lagstiftningen är tillämplig och leder till att en sådan arbetstagare blir skyldig att erlägga sociala avgifter som går förlorade, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

77 Mot denna bakgrund ska artikel 13 i förordning nr 1408/71 tolkas så, att den utgör hinder för att en medlemsstat, i vilken en migrerande arbetstagare är bosatt och som inte är behörig enligt denna artikel, uppställer som villkor för att en sådan migrerande arbetstagare ska beviljas rätt till ålderspension, att vederbörande är försäkrad, vilket innebär erläggande av obligatoriska avgifter.

Rättegångskostnader

78 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i de nationella målen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

1) Artiklarna 45 och 48 FEUF ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en lagstiftning i en medlemsstat enligt vilken en migrerande arbetstagare, som är bosatt i den medlemsstaten och som omfattas av lagstiftningen om social trygghet i den medlemsstat där arbetstagaren är anställd, inte omfattas av den allmänna socialförsäkringen i bosättningsmedlemsstaten i kraft av artikel 13 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av

systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1992/2006 av den 18 december 2006, även om lagstiftningen i anställningsmedlemsstaten inte ger arbetstagaren någon rätt till ålderspension eller barnbidrag.

2) **Artikel 13 i förordning nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt förordning nr 118/97, i dess lydelse enligt förordning nr 1992/2006 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en medlemsstat, i vilken en migrerande arbetstagare är bosatt och som inte är behörig enligt denna artikel, uppställer som villkor för att en sådan migrerande arbetstagare ska beviljas rätt till ålderspension, att vederbörande är försäkrad, vilket innebär erläggande av obligatoriska avgifter.**

Underskrifter